2016-18-RE

CAUSA 2016-18-RE

(Canturri Montanya c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 241-2016. Recurs d'empara

Aute del 10 d'octubre del 2016

BOPA núm. 60, del 19 d'octubre del 2016

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès el recurs d'empara presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 de maig del 2016, per la representació processal del Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 26 d'abril del 2016 i de l'1 de març del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts en el marc de les diligències prèvies 1101088/2014;

Atès que la representació processal del recurrent pel fet de considerar que les decisions dels tribunals ordinaris han vulnerat els drets d'accés a la jurisdicció, a un procés degut, a la prova i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, demana al Tribunal Constitucional atorgar l'empara per la vulneració d'aquests drets, declarar la nul·litat de les decisions objecte de recurs per tal que la Batllia admeti íntegrament la querella i prossegueixi la instrucció de la causa, tot procedint a prendre declaració al Sr. Isidre Bartumeu Martínez, així com a prendre novament declaració al querellat, Sr. Antoni Duró Arajol, en presència d'aquesta part i dels testimonis directes, i en el seu dia es processi al querellat i se celebri el judici contradictori; també demana que es revoqui la condemna del recurrent al pagament de les costes causades i que es condemni al querellat al pagament de les costes processals causades en aquest recurs d'empara;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 14 de juny del 2016;

Vistos els escrits presentats en temps i forma per la representació processal del recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

Antecedents

Primer

El 26 de setembre del 2013, a les11.00 h, l'advocat Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya, la seva filla, Sra. Laura Canturri Gispert, igualment advocada, i l'advocat Sr. Antoni Duró Arajol, estaven reunits en la notaria del Sr. Isidre Bartumeu Martínez, en presència del batlle, Sr. David Moynat Rossell. El Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya i el Sr. Antoni Duró Arajol explicaven al batlle el contingut d'una reunió anterior celebrada en presència d'aquest notari.

Segons el Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya, el Sr. Antoni Duró Arajol hauria dit que els seus clients es volien "*reservar una arma*", fent així referència al fet que els seus clients no volien cedir en relació amb un punt concret de la negociació per tal de reservar-se aquest element per ser utilitzat en determinades hipòtesis de futur. El Sr. Antoni Duró Arajol va negar categòricament haver utilitzat aquesta expressió.

Aleshores, el to va pujar progressivament entre els dos advocats, cada un d'ells persistint en la seva posició. El Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya va retreure al Sr. Antoni Duró Arajol que el tractava de mentider quan, segons el seu parer, el mentider era ell, i va afegir que el notari havia sentit aquelles paraules.

Segons el parer del Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya, el Sr. Antoni Duró Arajol s'hauria aixecat bruscament de la cadira i hauria dit: "*em cago en la mare que et va parir*"; s'hauria dirigit gesticulant cap al Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya, el qual continuava assegut, amb la intenció manifesta de voler-lo agredir físicament dient amb to amenaçador "*li inflaré els morros a aquest tio*".

L'agressió hauria estat evitada pel batlle Sr. David Moynat Rossell, qui s'hauria interposat entre els dos advocats. Finalment, el Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya va marxar del despatx mentre que el batlle impedia que el Sr. Antoni Duró Arajol s'hi atansés.

Segon

El 25 de març del 2014, el Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya va presentar una querella per un delicte menor d'injúries, per un delicte menor d'amenaces no condicionals i per un delicte menor de maltractament corporal lleu en grau de temptativa.

Tercer

El 27 de març del 2014, la Batllia va declarar l'admissió a tràmit de la querella en relació amb els delictes d'amenaces i d'agressió, però va declarar la inadmissió a tràmit de la querella per injúries per tal com, d'acord amb l'article 39 del Codi de procediment penal, calia procedir primerament a una temptativa de conciliació.

Quart

El querellant va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta inadmissió a tràmit i, el 16 de juliol del 2014, el Tribunal de Corts va estimar parcialment aquest recurs i va considerar que la Batllia no havia de pronunciar-se sobre la inadmissibilitat de la querella per injúries, ja que la conciliació no havia tingut lloc.

La conciliació va ser intentada dues vegades sense èxit. En el decurs de la primera conciliació, el querellat va reconèixer haver proferit "*expressions*" que haurien pogut ofendre el querellant però sense precisar-les.

La batlle comença la instrucció; pren la declaració del Sr. David Moynat Rossell, de la Sra. Laura Canturri Gispert i del querellat, i, el 2 de setembre del 2015, dicta un segon aute en què declara la inadmissibilitat a tràmit parcial de la querella per injúries i decreta el sobreseïment provisional de les diligències prèvies fins que l'aparició de nous elements permeti o faci necessària la seva continuació.

Cinquè

El querellant interposa un recurs d'apel·lació contra aquesta segona decisió, tanmateix, l'1 de març del 2016, el Tribunal de Corts desestima aquest recurs i confirma la decisió de la primera instància.

Sisè

El 18 de març del 2016, el querellant va presentar un incident de nul·litat d'actuacions, i, el 26 d'abril del 2016, el Tribunal de Corts va desestimar aquesta demanda.

Setè

El 23 de maig del 2016, el Sr. Jaume Bartumeu Cassany, representant processal del Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya, va presentar un recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional d'Andorra.

Vuitè

La decisió relativa al sobreseïment provisional de les diligències prèvies és irraonable i il·lògica, perquè la jurisdicció ordinària no va prendre la declaració del notari com a testimoni, ja que hi havien testimonis directes, tot i que aquests aportaven declaracions contradictòries. Aquesta decisió no té

sentit, ja que la decisió de denegar un testimoniatge hagués hagut de produir-se en el judici oral amb el respecte del contradictori i no en la fase d'instrucció. Aquesta part no hauria estat citada per assistir a la declaració del querellat efectuada davant la Batllia, i tampoc n'hauria estat informada.

La Batllia va instaurar un secret del procediment pel fet que la decisió de sobreseïment provisional es va pronunciar sense que el querellant hagués tingut coneixement del contingut d'aquesta declaració i, per tant, sense haver pogut manifestar-s'hi o proposar noves proves que haguessin permès oposar-se a les manifestacions del querellat.

La querella per la temptativa d'agressió va ser desestimada després que el jutge hagués descartat el testimoniatge de la filla del querellant a causa del seu parentiu, sense escoltar el testimoni indirecte i valorant incorrectament la declaració de l'altre testimoni directe. Sigui com sigui, totes les decisions haguessin hagut de ser dictades durant el judici oral; és a dir, durant el procés pròpiament dit, i no en la fase d'instrucció.

La desestimació de la querella relativa a les amenaces també és una decisió il·lògica, irracional i incoherent, ja que el jutge pretén que no és "*possible*" que el querellat hagués pronunciat una frase amenaçadora, perquè el testimoni directe que justament estava al seu costat no la va sentir. Ara bé, que aquest testimoni no l'hagués sentit no vol necessàriament dir que la frase no hagués estat pronunciada. Altrament, l'altre testimoni, la filla del querellant, declara haver-la sentit i el querellat mateix, en la conciliació, va admetre haver utilitzat expressions.

La qualificació de "*lleu*" de la injúria és una decisió irracional i il·lògica, perquè va ser pronunciada en un context professional i no en un bar, afegint que el querellant es trobava amb la seva filla , la qual va veure com el seu pare de 70 anys era greument insultat.

La condemna al pagament de les costes processals per part de la persona que va ser injuriada, amenaçada i que va ser objecte d'una temptativa d'agressió és injusta i està injustificada, perquè la Batllia no va determinar que l'acció no fos fonamentada o que no succeís res, sinó que tan sol va decretar el sobreseïment provisional dels fets i la seva inadmissió a tràmit.

Novè

Segons el parer del Ministeri Fiscal, aquest recurs no té com a finalitat fer constatar una pretesa vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en dret, a un procés degut o al recurs, sinó aconseguir la revisió dels arguments i dels motius del Tribunal de Corts, cosa que desvirtua l'esperit del recurs d'empara constitucional.

En aquest sentit, el Ministeri Fiscal destaca que el jutge d'instrucció va donar una motivació lògica i coherent a la seva decisió de no acceptar com a testimoni una persona que no havia estat present en el moment dels fets; que justifica de manera clara i comprensible les raons per les quals va desestimar l'argument mitjançant el qual l'absència de l'advocat del querellant en el moment de la declaració del querellat no vulnerava el dret a un procés degut; que va valorar ajustadament i lògicament que l'absència d'elements tangibles no permetia jutjar que hi havia hagut un començament d'execució de la infracció i, per tant, de temptativa; que va fonamentar raonablement la seva decisió qualificant les injúries de lleus; que la condemna al pagament de les costes processals a la part demandant no vulnerava, per ella mateixa, el dret d'accés al jutge.

Fonament jurídic únic

El Tribunal Constitucional recorda que no és un tribunal d'apel·lació de les decisions jurisdiccionals i que el recurs d'empara no pot ser utilitzat per transformar el Tribunal Constitucional en una tercera instància judicial; que l'aplicació de la legislació correspon al jutge ordinari; que no li correspon controlar les decisions jurisdiccionals salvat que siguin manifestament arbitràries, irraonables o incoherents.

D'acord amb l'article 47 del Codi de procediment penal "*El batlle ha de practicar totes les diligències necessàries per aclarir i fer constar els fets i les circumstàncies (...) ha de practicar aquelles diligències que proposi el fiscal o les parts, si no les considera inútils o perjudicials; en aquest darrer cas ho ha de motivar degudament".* En aquesta causa, en considerar que el testimoniatge del Sr. Isidre Bartumeu Martínez, proposat pel querellant, no era útil pel motiu que aquest testimoni no estava present en el moment dels fets i només va entrar a la sala quan el querellant el va anar a buscar, és a dir, segons el recurrent mateix i els altres testimonis, quan els fets ja s'havien produït, la jurisdicció ordinària va fer una aplicació correcta de la llei i va donar una motivació lògica a les seves decisions.

D'acord amb l'article 46 d'aquest mateix Codi "*Les parts que hagin comparegut poden intervenir, a criteri del batlle instructor, si ho sol·liciten, en totes les diligències del procediment sumarial o en les diligències prèvies*"; ara bé, de les actuacions d'aquesta causa es desprèn que si l'advocat del querellant no va estar present durant la declaració del querellat, és perquè no ho va demanar, com tampoc va demanar al batlle instructor que li traslladés els actes continguts en les actuacions; per tant, la jurisdicció ordinària va fer una aplicació correcta de la llei considerant que no hi havia hagut secret de sumari, ja que el querellant podia haver tingut accés a totes les actuacions si ho hagués demanat.

L'apreciació dels elements que permeten considerar si el querellat va amenaçar o no va amenaçar, va agredir o va intentar agredir el recurrent corresponen, salvat error manifest, a la competència exclusiva del Tribunal de Corts; i en aquesta causa, les diferents declaracions dels testimonis directes justifiquen lògicament que els tribunals ordinaris hagin sobresegut provisionalment la querella per amenaces i per temptativa d'agressió.

Així mateix, la qualificació jurídica de les injúries pertany igualment a la competència del Tribunal de Corts i, en aquesta causa, va donar una justificació comprensible al fet de qualificar-les de lleus, ja que va tenir en compte les circumstàncies del context.

La condemna al pagament de les costes del querellant és la conseqüència lògica i necessària del fet que la seva demanda va ser desestimada mitjançant una argumentació jurídica coherent i racional i no afecta en res, per si mateixa, al dret d'accés al jutge.

Per aquests motius, el Tribunal Constitucional declara el recurs d'empara presentat per la representació processal del Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya inadmissible a tràmit.

DECISIÓ:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2016-18-RE interposat per la representació processal del Sr. Miquel-Àngel Canturri Montanya.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 10 d'octubre del 2016.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada